

HYACINTHUS MARTENS

Hyacinthus Martens werd geboren te Stevoort in de Jodenstraat nr. 6 op 30 augustus 1847 te 3 uur in de morgen, en op het gemeentehuis aangegeven te 18 uur, als zoon van Gerardus Martens en Aldegonde Jorissen.

Hyacinthus groeide op te Stevoort en leerde van zijn vader de stel van timmerman.

De overlevering zegt ons dat Hyacinthus Martens of "Cintus Mattes" zoals hij in de volksmond genoemd werd, een mens was die steeds leerde en zichzelf trachtte te vervolmaken. Wij mogen met zekerheid aanhalen dat Hyacinthus en "autodidact" was.

Hij was een grote struise man, die steeds fier rechtop ging. Van groot tot klein aanzag men Cinthus als een de notabelen van het dorp. Mensen van alle slag aarzelden niet hem op te zoeken, en hem hun problemen voor te leggen. Hij hielp waar hij kon.

Hyacinthus was een man met ee groot hart, en trachtte de mensen die in nood verkeerden te helpen. Zo mocht zijn schoonzuster Mevrouw Witters-Everaerts wiens echtgenoot overleden was bij hem inwonen, samen met haar dochter Elvire Witters die later secretariaatswerk mocht doen.

Ook kreg in zijn woning Victor Vanderdonck een kamer met werkplaats aangeboden. Deze kleermaker organist is daar meerdere jaren verbleven, tot hij een huisje bouwde op het grootdorp, waar nu Wed. Simonne Haesevoets-Reekmans woont. Victor vanderdonck was een gekende figuur en in die tijd een der beste organisten van Limburg.

Hyacinthus was in Stevoort en ver daarbuiten een man die eerbied en gezag afdwong. Dit niet alleen door zijn niet te miskennen kunde als bouwmeester, maar ook door zijn voorkomen en karakter. Wie eens met hem kennis maakte, zou hem zich steeds blijven herinneren.

Wanneer Hyacinthus zich naar zijn bouwwerken begaf, diende hij gebruik te maken van het toen rijdende openbaar vervoer ; namelijk tram of trein. Stevoort had geen ven beiden. Een auto of fiets bezat hij niet. Hij diende zich dan ook steeds te voet naar het dichtst bijzijnde station te verplaatsen, om aldaar tram of trein te nemen naar zijn bestemming. (Wij denken dat hij in die tijd dikwijls "karstop" gedaan heeft zoals we nu autostop doen).

Hyacinthus woonde in 1857 "Over 't Water" nr. 35, huis genoemd "De Plas".

Hyacinthus Martens huwde met Catharina Everaerts op de 27ste van de maand april 1881 op 33-jarige leeftijd. Zij vestigden zich in het huis dat hij in 1880 ontworpen had. Dit huis was gelegen in de Kolmenstraat nr. 7. Vanaf toen is hij veelvuldig opgetreden als bouwmeester.

Een paar jaar na het overlijden van zijn vrouw, welke overleden is op 25 Juni 1909, is Hyacinthus gaan wonen in de nieuw ontworpen villa in de toenmalige Pastorijstraat, nu Oppenstraat, samen met zijn schoonzuster Melanie Witters-Everaerts en haar dochter zijn secretaresse Elvire Witters. Zijn aangenomen kind Stefanie Poelmans, gehuwd met Jozef Vankronenborg, is gaan wonen in zijn huis in de Kolmenstraat nr. 7, welk huis zij na de dood van Hyacinthus ook geërfd heeft.

Hyacinthus Martens als politieker.

Hyacinthus was ook politieker ; toch wijst alles erop dat hij enkel in de politiek was om zijn goede raad. Want gedurende zijn 24 jaren durende politiek loopbaan, namelijk van 1895 tot aan zijn dood in 1919 was hij enkel gemeenteraadslid van Stevoort.

Gedurende deze periode kende hij drie burgemeesters :

- Jean Louis Hermans van 1885 tot 1897
- Charles Palmers van 1897 tot 1908
- Albert Palmers van 1908 tot 1919

Alhoewel Hyacinthus geen schepen of burgemeester geweest is, durven wij zeggen dat hij een hoeksteen geweest is voor de uitbouw van de gemeente Stevoort, en dat het gezegde :

“KOZEN DE MACHT EN STEVOORT DE PRACHT”

misschien wel voor een groot deel aan hem te danken is.

HYACINTHUS MARTENS ALS LID VAN DE KERKFABRIEK ST.-MARTINUS STEVOORT

....

HYACINTUS MARTENS ALS BOUWMEESTR

1. Enkele juridische beschouwingen in verband met het beroep van bouwmeester of architect.

De wet van 20 februari 1939 op de bescherming van de titel en van het beroep van architect heeft de voorwaarden bepaald waaronder het beroep van architect in België zal mogen worden uitgeoefend. Zij beoogde aan de architecten met een wettelijk diploma een bescherming van de titel te waarborgen. Tevens legde zij de wettelijke verplichting op om beroep te doen op een architect voor het uitoefenen de bouwkunst.

Voordien, d. w. z. tot voor het van kracht worden van de et van 20 februari 1939 kon iedereen, welke opleiding, welke wetenschappelijke, technische of artistieke vorming hij ook genoten had, zich de titel van architect toeëitenen en het beroep ervan uitoefenen. Wel waren er een aantal instellingen die, aan een aantal jaren studie, een diploma van architect afleverden.

De personen van Belgische nationaliteit, die geboren zijn voor 1 januari 1907, kunnen de titel van architect blijven voeren en het beroep ervan blijven uitoefenen :

1° indien zijn algemeen bekend staan als het beroep van architect uitgeoefend hebbende os

2° indien zij gedurende 10 jaar als tekenaar werkzaam zijn geweest bij één of meer architecten, die als dusdanig algemeen bekend staan.

2. iets over de kerkenbouw in Limburg.

De typische doorsnee-kerk is de landelijke, op kleine schaal uitgevoerde, neoclassicistische kerk, die in grote getale gebouwd werd in de eerste helft en in het midden der 19de eeuw, dikwijls opgetrokken ter vervanging van in verval geraakte kapellen ; ook een reeks verbouwingen aan classicistische kerken situeert zich in deze periode.

Het vergroten en verbouwen van gotische kerken in neogotische stijl rond het midden der 19de eeuw is de aanloop voor het doordringen van de eclectische stijlen in de kerkenbouw, voornamelijk de neogotische en neoromaanse stijl, die gedurende heel de tweede helft der 19de eeuw en tot het begin der 20ste eeuw de bouwactiviteit zullen bepalen; de namen van enkele architecten komen in dit verband geregeld naar voren : J. Jaminé, E. Serrure, J. Gerard, F. Stappers, H. Martens, V. Lenertz.

Belangrijk voor de tweede helft der 19de eeuw zijn ook de op grote schaal uitgeoefende restauraties aan belangrijke bouwwerken, met de voor de periode kenmerkende bekommernis om de stijlzuiverheid, wat soms leidt tot het volledig "reconstrueren" van bepaalde kerken in hun oorspronkelijke stijl, of het toevoegen van een overvloed aan ornamenten.

Tekst : Davidfonds Stevoort. 23/10/1983.